MUINSUSKAITSEAMET

Tallinna Linnateatri kompleksis lõppesid 2025. aastal neli aastat kestnud ehitus- ja restaureerimistööd.
Foto: Martin Siplane

Hea mälestise või muinsuskaitsealal asuva hoone omanik!

Teie ees on muinsuskaitseameti 2026. aasta infokiri. Infokirja eesmärk on pakkuda mälestise omanikule kõige olulisemaid kultuuripärandi valdkonna uudiseid ning jagada praktilisi nõuandeid ja näpunäiteid pärandi igapäevaseks hooldamiseks, säilitamiseks ja restaureerimiseks.

Head lugemist!

Võhma külakool Lääne-Virumaal sai 2025. aastal hästi restaureeritud eraomandis mälestise tunnustuse.
Foto: Taavi Prints

Läheneb muinsuskaitseameti toetuste taotlemise tähtaeg

1. augustist kuni 30. septembrini on kõigil mälestiste ja muinsuskaitsealal asuvate hoonete omanikel ja valdajatel võimalik esitada taotlusi muinsuskaitseameti 2027. aasta tähtajalisse taotlusvooru. Muinsuskaitseametilt saab taotleda toetust nii mälestiste kui ka muinsuskaitsealadel asuvate hoonete korrastamiseks ja säilitamiseks. Riigi kaitse all oleva ehituspärandi toetamiseks on loodud kaks taotlusvooru, mille puhul on toetatavad tegevused, toetuste maht ja muud taotlemise tingimused vooruti erinevad. Infot toetuste kohta leiab muinsuskaitseameti kodulehelt: **muinsuskaitseamet.ee/toetused/toetused-malestistele**. Alates 2026. aastast ei ole enam eraldi taotlusvooru omandireformi käigus tagastatud mälestiste jaoks.

Käesoleval aastal toetas muinsuskaitseamet mälestiste korrastamist 4,3 miljoni euroga ning Ettevõtluse ja Innovatsiooni sihtasutus (EIS) muinsuskaitsealuste kortermajade renoveerimist 4,9 miljoni euroga, millega saavad korda 13 mälestist või muinsuskaitsealal asuvat A- ja B-kategooria kortermaja.

2026. aastal eraldas muinsuskaitseamet mälestiste korrastamiseks toetusi mahus 5,7 miljonit eurot.

Muinsuskaitseamet toetab ka muinsuskaitsealal asuvate ehitiste restaureerimist ja hooldamist.

Algavad muinsuskodude omanike teabepäevad

Alates 22. augustist kuni 19. septembrini korraldab muinsuskaitseamet muinsuskodude omanikele energiatõhususe parandamise teabepäevad. Teabepäevad toimuvad Võrus, Rebalas, Haapsalus, Lihulas, Jõelähtmel, Pärnus, Kuressaares, Tartus, Tallinnas, Valgas, Rakveres ja Viljandis.

Teabepäevad toimuvad ajalooliste hoonete energiatõhususe lahenduste väljatöötamiseks ellu kutsutud LIFE heritageHOME ehk muinsusKODU projekti raames. Lisaks renoveerimisele tutvustatakse teabepäevadel sügisel valmivat uut veebilehte „Muinsusmaja renoveerimine“, mis koondab kõikvõimalikku informatsiooni ja digitaalset materjali muinsusmaja renoveerimise kohta, sh arhitektuursed näidislahendused ja lai valik restaureerimist nõustavaid infokaarte, ning annab juhiseid protsessi samm-sammuliseks läbimiseks.

Teabepäevade kohta leiab rohkem infot kodulehelt **muinsuskaitseamet.ee/vali-mind**. HeritageHOME projekti kohta saab lugeda kultuuriministeeriumi kodulehelt **www.kul.ee/heritagehome**.

Kuvatõmmis Maa-ja Ruumiameti geoportaali kultuurimälestiste rakendusest.

Ehitismälestiste andmed saavad kaardil täpsemaks

Koostöös Maa- ja Ruumiametiga on osad ehitismälestised saanud geoportaalis täpsema tähistuse. Andmekvaliteedi parandamise eesmärgil tähistatakse järjepidevalt kaitse all olevaid hooneid kaardil pindobjektidena. See on eriti oluline mitmes järgus ehitatud hoonekomplekside puhul, millest mõni osa ei pruugi olla mälestisena kaitse all. Tähistus kaardil lähtub Eesti Topograafilise Andmekogu ruumikujudest. Töö mälestiste ja nende kaitsevööndite täpsustamisega jätkub mälestiste nimekirja korrastamise käigus. Mälestised on tähistatud Maa- ja Ruumiameti geoportaali kultuurimälestiste rakenduses (**xgis.maaamet.ee/xgis2/page/app/kultuurimalestised)**. Kui märkate kaardil vigu, siis palun võtke ühendust muinsuskaitseameti kartograafianõuniku Annika Ülejõega.

Mõisapärandi hindamine Võisiku viinavabriku juures. Foto: Muinsuskaitseamet

Mõisapärand läbib väärtuspõhise hindamise

Viimase aasta jooksul on muinsuskaitseamet viinud viies maakonnas läbi mõisapärandi väärtuspõhist hindamist mälestiste nimekirja korrigeerimiseks. Ameti ehituspärandi ja nõustamisosakonna spetsialistidest moodustatud töögrupp on praeguseks läbi vaadanud üle 500 mõisamälestise Jõgeva-, Pärnu-, Lääne-, Hiiu- ja Saaremaal.

Hindamise tulemusel on tehtud ettepanekuid eemaldada nimekirjast hooneid ja parke, mille ajalooline substants on hävinud või väärtus oluliselt kahanenud. Ettepanekud on hetkel ametis arutelul ning sügisel tutvustatakse tulemusi kõikidele mõisapärandi omanikele ja partneritele, lõplikud otsused tehakse koostöös omanike, omavalitsuste ja huvigruppidega. Töö jätkub Tartu-, Valga-, Võru-, Viljandi- ja Põlvamaal.

Nimekirjade korrastamise protsessi kohta leiab lisainfot ameti kodulehelt,

samuti soovitame vaadata 9. juunil toimunud mõisapärandi väärtuspõhise hindamise veebinari “Mõisapärandi väärtus luubi all: kuidas teha teadlikke ja põhjendatud otsuseid”, kus võtsime fookusesse mõisapärandi väärtuse, selle hindamise ning otsuste tegemise nii ekspertide, omanike, omavalitsuste kui ka kogukondade vaates. Veebinari leiab muinsuskaitseameti Youtube kanalist.

Järjepidevalt hoitud ja hooldatud kultuuripärandi laureaat 2025. aastal oli Ruhnu Püha Magdaleena kirik.
Foto: Taavi Prints

Suvi on hoolduseks parim aeg

Suvi on parim aeg vaadata üle oma hooned ja võtta ette hooldustööd – värvida, kittida, puhastada ja parandada. Muinsuskaitseameti kodulehel on restaureerimise käsiraamatusse koondatud praktilisi nõuandeid ja soovitusi traditsiooniliste ehitus-, viimistlus- ja korrastamisvõtete kohta. Sealt leiab ülevaate maa- ja linnaarheoloogiast ning näpunäiteid ajaloolise haljastuse osas. Kogu materjal on kättesaadav muinsuskaitseameti kodulehel (**muinsuskaitseamet.ee/juhised-ja-opetused/juhised/restaureerimise-kasiraamat**). Projekteerijale ja ehitajale on abiks muinsuskaitseameti tellimusel välja töötatud arhitektuursete- ja insenerilahenduste joonised, mida saab kasutada eeskujuna. Küsimustega pöördu oma maakonna nõuniku poole, kontaktid leiab ameti kodulehelt. Tallinnas, Tartus ja Narvas võta ühendust linna muinsuskaitse- või kultuuriväärtuste osakonnaga.

Restaureerimise käsiraamat sisaldab praktilisi nõuandeid ja soovitusi traditsiooniliste ehitus-, viimistlus- ja korrastamisvõtete kohta.

Küsimustega pöördu julgelt oma maakonna nõuniku poole, kes saab kaasa mõelda ja oskab pakkuda erinevaid lahendusi.

Muinsuskaitse aastaraamat 2025. Foto: Muinsuskaitseamet

Ilmunud on uus muinsuskaitse aastaraamat

Muinsuskaitse aastaraamat tutvustab kaht 2025. aastaks väljapaistvalt restaureeritud ja tunnustatud ehitismälestist: avatakse nii Tallinna Linnateatri uue hoonekompleksi valmimise pikka ajalugu kui ka käsitletakse Eesti Rahvusraamatukogu renoveerimist. Lisaks annab aastaraamat ülevaate möödunud aasta muudest olulisematest saavutustest, käimasolevatest töödest ning valdkonda kujundavatest uuringutest ja analüüsidest. Muinsuskaitse aastaraamatuga saab tutvuda muinsuskaitseameti kodulehel (**muinsuskaitseamet.ee/kultuuriparand-eestis/vaimuvara/trukised**) ja osta Apollo ja Rahva Raamatu kauplustest ning Eesti Arhitektuurimuuseumist.

Eesti Rahvusraamatukogu mitu aastat kestnud restaureerimine on lõppenud. Foto: Martin Siplane

Algas muinsuskaitseameti aastaauhindadele kandidaatide esitamine

Kuni 7. septembri südaööni on kõigil võimalus esitada kandidaate muinsuskaitseameti aastaauhindadele, et tunnustada ja esile tõsta möödunud aasta silmapaistvamaid inimesi ja tähelepanuväärsemaid tegusid kultuuripärandi valdkonnas. Laureaadid kuulutatakse välja novembris toimuval tänusündmusel.

Kandidaate saab esitada muinsuskaitseameti kodulehel **muinsuskaitseamet.ee/kultuuriparand-eestis/tunnustus/muinsuskaitseameti-aastaauhinnad**.

2025. aastal esitati konkursile üle 70 kandidaadi ja aastauhinnad jagati välja 15. kategoorias.

Laureaadid kuulutati välja Rahvusraamatukogus, mis võitis ka hästi restaureeritud avalikus omandis mälestise kategooria

Foto: kuvatõmmis

Kultuurisoovitus: ajalooline Tartu veebirakenduses

Kui soovid rohkem teada Tartu rikkalikust arhitektuuri- ja kunstiajaloost, tasub külastada veebilehte Ajalooline Tartu. Siit leiad Tartu 24 sümbolehitist, vanimate kihistuste alad arheoloogiast, muinsuskaitsealused objektid, miljööväärtuslikud alad ja kunstiväärtusega väikeobjektid, mis kajastuvad ka lisatud informatiivsel kaardirakendusel. Ajaloolise Tartu veebilehekülje leiad **ajalooline.tartu.ee**.

Muinsuskaitseameti uudistega kursis püsimiseks märgi meeldivaks ka ameti **Facebooki leht.**

Kõik küsimused, ettepanekud ja kommentaarid on oodatud aadressile **info@muinsuskaitseamet.ee.**

Autoriõigus © 2026 Muinsuskaitseamet. Kõik õigused kaitstud.

MUINSUSKAITSEAMET